

Semaforul conflictelor

Prof. pt. înv. primar, Rebeca Buzdugan-Antal
Școala Gimnazială “Anton Pann”, Ploiești

Pornind de la definiția din DEX, cuvântul “**violență**” înseamnă “A comite un act de violență; a constrânge, a sili, a forța”; “violent”, adj. = care se produce sau acționează cu putere, cu intensitate, cu violență; intens, puternic, tare. (despre ființe) Care are o fire nestăpânită, care se înfurie ușor, impulsiv, brutal, irascibil. (despre manifestări ale ființelor) Care arată violență, impulsivitate, nestăpânire, agresiune. **3.** Care se face cu forța; brutal, silnic.

“Violența umană, indiferent în ce context se manifestă, este inerentă naturii umane, dar acest lucru nu înseamnă că nu trebuie să i se dea un răspuns ferm, prin acordarea unui rol special prevenirii și combaterii acestui fenomen social.” (Institutul de Științe ale Educației, UNICEF, *Violența în școală*, București 2005).

O definiție generală a **violenței**, așa cum este formulată de Organizația Mondială a Sănătății, este „*utilizarea voită a forței fizice, asupra propriei persoane, asupra altcuiva sau asupra unui grup sau comunități, rezultând în traume fizice sau psihologice*”.

Violența poate genera atât trauma fizice, cât și traume psihologice, cu multe alte consecințe mai puțin evidente, însă la fel de grave pentru victim, traume care compromit dezvoltarea armonioasă a oamenilor, familiilor și, prin urmare, a întregilor comunități.

Există o legătură strânsă între violența juvenilă și alte tipuri de violență. Spre exemplu, atunci când un copil asistă la acte de violență în familie sau este el însuși

maltratat, acesta poate considera violența ca o modalitate pe care o consideră normală pentru a-și exprima și rezolva problemele.

Problemele cu care se confruntă școala, ca parte integrantă a comunității largi, și ca instituție și mediu de formare a tinerilor privesc întreaga societate.

Cele mai frecvente forme de violență apărute între elevi sunt:

- Loviri – agresiune fizică
- Injurii, jigniri
- Agresiune non verbală
- Atitudini ironice, sarcastice
- Refuzul îndeplinirii sarcinilor
- Ignorarea mesajelor transmise
- Indisciplina
- Absenteismul, fuga de la ore

Referindu-ne la mediul educațional, se poate afirma că violența este, din punct de vedere statistic, cea mai frecventă conduită de devianță școlară, care capătă proporții și mai mari tocmai pentru că nu se manifestă doar în perimetrul școlii. Violențele între copii se pot produce oriunde și oricând.

Violența verbală rămâne predominantă între toate formele de violență, fără însă ca impactul său să fie de neglijat în comparație cu violența fizică și semnalează de obicei un potențial de escaladare către alte tipuri de violență, în special cea fizică.

Foarte bune rezultate poate avea un conflict școlar soluționat prin dialog, prin mediere, făcută de profesorul-mediator, ori directorul-mediator. Acest lucru ar putea fi și un exemplu în respectiva instituție pentru abordarea conflictelor ulterioare. Desi pare paradoxal, elevii sunt foarte receptivi în ceea ce privește ascultarea punctelor de vedere ale celuilalt elev cu care au intrat în conflict, aflarea motivelor lor reciproce, ascultarea și sondarea cauzelor care au dus la conflict, și găsirea de către ei înșiși a unei soluții pentru ca pe mai departe să fie camarazi și buni

colegi, toate acestea fiind făcute sub asistența și facilitarea unui mediator. Profesorii au datoria de a deschide elevii spre dialog, spre comunicare, ei fiind atât “informatorii” acestora în ceea ce privește informațiile științifice pe care le oferă, cât și formatorii și educatorii acestora.

Mediatorul poate interveni în soluționarea unui conflict școlar ori de câte ori i se solicită. Nu este necesar ca acel conflict pentru care se solicită medierea să aibă un anumit grad ori o anumită amploare. Un conflict poate fi între doi elevi, între un elev și un profesor, între un elev și personalul non-didactic, etc.

Metoda „Semaforul”

Am aplicat metoda „Semaforul” la elevii mei, încercând să rezolvăm problemele care s-au ivit între ei. Antrenamentul a dat roade, nu de puține ori reușind să evităm altercațiile.

Pentru început elevilor li s-au dat trei sarcini. În primă fază li s-a transmis: „plimbati-vă”. Apoi „mergeți în liniște”, după care „aliniați-vă unul în spatele celuilalt și mergeți pe vârfuri, fără să vă atingeți și fără să vorbiți”.

Rezultatele au fost următoarele: în prima situație elevii au respectat spațiul indicat, dar fiecare a mers cum a dorit, au vorbit între ei, s-au ținut de mână, s-au împins, au avut direcții diferite de mers. În a doua situație ei s-au plimbat în liniște, însă nu au ținut cont de intimitatea vecinilor. A treia oară s-au așezat în șir indian, pășind pe vârfuri, fără să-l atingă pe cel din față. Concluziile care s-au desprins de aici sunt:

- Când suntem agitați, nu vom putea avea grijă nici de noi și nici nu auzim ce spun ceilalți.
- În liniște auzim și pe cel de lângă noi, dorințele sale, nevoile, cererile, etc.

- Respectând regulile evităm cele mai multe conflicte. Ascultând și pe celălalt, aflăm care îi sunt nemulțumirile și îl putem ajuta să și le rezolve. **Așadar, ascultă-l pe cel care vorbește, nu îl ignora!**

Elevii au exersat pașii în soluționarea conflictelor și luarea deciziilor în baza metodei „Semaforul”, utilizată inițial în cadrul jocului „Să trecem strada”. Elevii au identificat conflicte, probleme din experiența proprie. Regulile jocului au constat în parcurgerea tuturor celor cinci pași propuși.

Oprește-te! Numără în gând până la 10. Identifică problema
Gândește Găsește soluții Compară-le Alege-o pe cea mai bună
Vorbește Aplică soluția și spune ce te deranjează

Jocul s-a desfășurat în felul următor: la cuvântul „roșu” elevii analizează problema și parcurg pașii înscrși pe culoarea roșie:

OPREȘTE-TE!

Numește problema.

La cuvântul “galben” elevii trebuie să se gândească la cât mai multe soluții de rezolvare a conflictului.

GÂNDEȘTE!

Găsește cât mai multe soluții de rezolvare

Compară soluțiile găsite

Alege soluția optimă.

La ultima culoare, „verde”, elevii vor trebui să spună cum vor reacționa în situația în care sunt puși.

ACTIONEAZĂ!

Evaluează acțiunile în raport cu consecințele acesteia.